

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจ
ของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด
FACTORS AFFECTING THE MEMBERS' PARTICPATION IN
BUSINESS OF BANGKAPI AGRICULTURAL COOPERATIVE LIMITED

ศิริพร พุทธโส

สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้รับผิดชอบบทความ

Siriporn Puttaso

E-mail: puttaso_si@hotmail.com

Faculty of Business Administration Program in Accounting

Ramkhamhaeng University

Corresponding author

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด จำนวน 289 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติการทดสอบแบบ t-test สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One -way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปสู่การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด โดยรวมต่างกัน และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ที่มีอายุ และสถานภาพ ต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของ

สหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ไม่ต่างกัน นอกจากนี้ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ได้แก่ 1) ด้านความมั่นคงของสหกรณ์ 2) ด้านความน่าเชื่อถือของกรรมการดำเนินการ 3) ด้านความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์ 4) ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ 5) ด้านสถานที่ตั้งของสหกรณ์เหมาะสม 6) ด้านเป็นแหล่งเงินทุน (กู้ยืม) 7) ด้านความสะดวกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ 8) ด้านผลตอบแทนที่ได้รับ 9) ด้านสวัสดิการ และ 10) ด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของสมาชิก, สหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

Abstract

The objectives of this study were to study 1) to study the level of participation of members in the business operations of Bangkokkapi Agricultural Cooperative Limited 2) to study the level of participation of members in the business operation of Bangkokkapi Agricultural Cooperative Limited, classified by personal factors 3) to study the factors of the members' participation in business operation which affect the level of the members' participation in the business operation of Bangkokkapi Agricultural Cooperative Limited.

The sample group in this research was 289 members of Bangkokkapi Agricultural Cooperative Limited. The questionnaire was used to be a tool for collecting the data. The data collected were analyzed by using the frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypotheses were tested by Independent Sample (t-test), One-way ANOVA (F-test). In case of its had statistical significant different testing, a pair of variables by LSD was used to test hypothesis for each pair in order to see which pair are different and Multiple Regression Analysis.

The hypothesis test found that member of Bangkokkapi Agricultural Cooperative Limited, with gender, education level average monthly income and the length of membership of the cooperatives are different, causing the level of participation of members in the business operations of Bangkokkapi Agricultural Cooperative Limited as a whole. And members of Bangkokkapi Agricultural Cooperative Limited with different age and status make the participation level of members in the business operation of Bangkokkapi Agricultural Cooperative Limited are not different. In addition, the factors involved in the business operation of Bangkokkapi Agricultural Cooperative Limited are 1) the security of the cooperatives 2) the credibility of the operation committee 3) the sense of belonging to the

cooperative 4) the service of officers cooperatives 5) The location of the cooperative is suitable 6) The source of finance (loans) 7) The convenience of doing business with the cooperatives 8) The compensation received 9) The welfare and 10) The information publicity cooperative news affect the level of business participation of Bangkokapi Agricultural Cooperative Limited.

Keywords: Members' Participation, Bangkokapi Agricultural Cooperative Limited.

บทนำ

ประเทศไทยมีประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งอาชีพเกษตรกรรมมักประสบปัญหาที่สำคัญ คือ การขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพ ต้องกู้ยืมจากพ่อค้าหรือนายทุนในท้องถิ่น ซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยแพง การขาดแคลนที่ดินทำกิน มีที่ดินน้อย บางรายไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ต้องเช่าจากผู้อื่นโดยเสียค่าเช่าแพงและถูกเอารัดเอาเปรียบจากการเช่า ปัญหาเรื่องการผลิต ขาดความรู้เกี่ยวกับการผลิตสมัยใหม่ที่ถูกต้อง ทำให้ผลผลิตต่ำไม่คุ้มกับการลงทุน นอกจากนั้นผลผลิตที่ได้ไม่มีคุณภาพและไม่ตรงกับความต้องการของตลาด ขาดปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น ปัญหาการตลาด ถูกเอารัดเอาเปรียบในเรื่องการชั่ง ตวง วัด และไม่มีที่เก็บรักษาผลผลิตทำให้ต้องจำหน่ายผลผลิตตามฤดูกาล อีกทั้งไม่มีรายได้เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว จึงถูกกดราคา ปัญหาสังคม จากปัญหาเศรษฐกิจข้างต้นส่งผลต่อสังคมในชุมชน ทำให้มีคุณภาพชีวิตและฐานะความเป็นอยู่ต่ำกว่าคนประกอบอาชีพอื่น ขาดการศึกษา การอนามัย และขาดความปลอดภัยในทรัพย์สิน เป็นเรื่องยากที่เกษตรกรจะแก้ปัญหาทุกอย่างได้ด้วยลำพังตนเอง หนทางที่จะสำเร็จโดยเกษตรกรจะต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาโดยการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์ เพราะสหกรณ์สามารถช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ธุรกิจซื้อ คือ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร โดยสำรวจความต้องการของสมาชิกก่อน สหกรณ์สามารถซื้อวัสดุสิ่งของในราคาถูกกว่าสมาชิกแต่ละคนซื้อเอง เพราะการรวมกันซื้อในปริมาณมากจะทำให้ซื้อได้ในราคาที่ต่ำลง และเมื่อถึงสิ้นปีหากสหกรณ์มีกำไรก็จะนำเงินจำนวนนี้มาเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกด้วย

2. ธุรกิจขาย หรือการรวบรวมผลผลิตของสมาชิกทำให้เกิดอำนาจต่อรอง ผลผลิตจะขายได้ในราคาสูงขึ้น สมาชิกไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบในเรื่องการชั่ง ตวง วัด หรือถูกกดราคา

3. ธุรกิจเงินกู้ (สินเชื่อ)

- 3.1 การให้เงินกู้ สหกรณ์จะจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำมาให้สมาชิกกู้เพื่อลงทุนทำการเกษตร โดยพิจารณาจากแผนการดำเนินการหรือแผนการใช้เงินกู้ประกอบในการให้เงินกู้

- 3.2 การรับฝากเงิน เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักคุณค่าและประโยชน์ของการออมทรัพย์

อีกทั้งเพื่อเป็นการระดมทุนในสหกรณ์ สหกรณ์จะรับฝากเงินจากสมาชิก โดยจะจ่ายดอกเบี้ยให้อัตราเดียวกับธนาคารพาณิชย์

4. ธุรกิจส่งเสริมอาชีพและบริการ สหกรณ์จัดให้มีการให้ความรู้และคำแนะนำด้านการเกษตร โดยอาจขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐ ในการให้คำปรึกษาแนะนำให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการผลิตให้สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและปริมาณตรงกับความต้องการ

5. การศึกษาอบรม สหกรณ์จะจัดให้มีการศึกษาอบรมแก่สมาชิก คณะกรรมการสหกรณ์ ผู้จัดการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์อยู่เสมอ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบถึงหลักการ วิธีการสหกรณ์ สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล

6. สหกรณ์ช่วยให้เกษตรกรที่มีอยู่ในชุมชนหรือสังคมนั้นมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สังคมมีความสงบสุข บุตรหลานสมาชิกได้รับการศึกษาสูงขึ้น มีสุขภาพอนามัยที่ดีเนื่องจากเกษตรกรมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

สหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด เป็นสหกรณ์ที่มีการดำเนินธุรกิจเพื่อช่วยเหลือมวลสมาชิก ได้แก่ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย จากธุรกิจดังกล่าว ทำให้มีกำไรสุทธิในปีบัญชี พ.ศ.2562 จำนวน 1,066,583.71 บาท แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของสหกรณ์ยังมีปัญหาในหลายด้าน คือ สมาชิกอยู่กระจัดกระจาย ทำให้การเข้าไปติดต่อประสานงาน รวมถึงการขอความร่วมมือในกิจกรรมที่สหกรณ์ ดำเนินการเป็นไปได้ยากขึ้น รวมถึงพฤติกรรมของสมาชิกที่มาใช้บริการกับสหกรณ์แตกต่างกัน สมาชิกบางรายมาใช้บริการเพียงการกู้เงิน บางรายกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในครอบครัว บางรายกู้เพื่อปัจจัยการผลิต บางรายมาเพื่อซื้อสินค้า จากพฤติกรรมดังกล่าวนี้ อาจกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

ดังนั้น การที่สหกรณ์ทราบถึงปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ จึงทำให้การกำหนดนโยบาย และทิศทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจได้ตรงตามความต้องการของสมาชิก ซึ่งจะส่งผลให้ธุรกิจของสหกรณ์มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด เพื่อจะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแผนการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด โดยมีขอบเขตงานวิจัยดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด เขตสะพานสูง จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,039 คน (ที่มา : รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ประจำเดือนมีนาคม ณ วันที่ 19 มีนาคม 2563) โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธีการใช้สูตรการคำนวณของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 5% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 289 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด จำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล รวมถึง เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ที่มีผลต่อปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ได้แก่ ความมั่นคงของสหกรณ์ ความน่าเชื่อถือของกรรมการดำเนินการ ความรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์ การให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ สถานที่ตั้งของสหกรณ์เหมาะสม เป็นแหล่งเงินทุน (กู้ยืม) ความสะดวกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ ผลตอบแทนที่ได้รับ (เงินปันผล/เงินเฉลี่ยคืน) สวัสดิการ (เช่น ค่ารักษาพยาบาล) และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์

ตัวแปรตาม คือ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ทั้งหมด 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ

3. ขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้จะทำการวิจัย ตั้งแต่เดือน มีนาคม – เมษายน 2563

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน น่าจะมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ที่ต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ น่าจะมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด
2. เพื่อให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2556) คณะรัฐมนตรีได้มีการประชุม เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2555 มีมติเห็นชอบให้ประกาศวาระแห่งชาติด้านการสหกรณ์ และเห็นชอบในหลักการยุทธศาสตร์และแนวทางในการดำเนินงานตามข้อเสนอวาระแห่งชาติด้านการสหกรณ์ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามยุทธศาสตร์และแนวทางในการดำเนินงานตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

เหตุผลและความจำเป็นในการผลักดันให้สหกรณ์เข้าสู่วาระแห่งชาติ ได้แก่

1. สหกรณ์ไทยได้รับการยอมรับว่าเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดอยู่ในรัฐธรรมนูญและนโยบายของรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง
2. สหกรณ์เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเศรษฐกิจและสังคมทั้งในชนบทและในเมืองของประเทศไทย
3. สหกรณ์เป็นการสร้างการมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันของประชาชน
4. สหกรณ์เป็นกลไกสร้างการเรียนรู้วิถีแห่งประชาธิปไตยในระยะยาว ยอมรับความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นการปูพื้นฐานความรู้ด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย
5. ระบบสหกรณ์มีอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์สามารถแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
6. สหกรณ์เป็นองค์กรที่เป็นสากลและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ
7. รัฐได้ใช้สหกรณ์เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตั้งแต่ปี 2459 และระบบสหกรณ์ดำเนินงานมาจะครบ 100 ปี ในปี 2559

คุณค่า อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์

นายทะเบียนสหกรณ์ (2552) กำหนดนิยามของคำว่า คุณค่าสหกรณ์ อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ เพื่อความเป็นเอกภาพในการส่งเสริมและพัฒนาการสหกรณ์ และเพื่ออ้างไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของการสหกรณ์ไทย สรุปได้ดังนี้

คุณค่าของสหกรณ์ (Cooperative Values) สหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม ความเป็นประชาธิปไตย และความเป็นเอกภาพ

อุดมการณ์สหกรณ์ (Cooperative Ideology) คือ ความเชื่อร่วมกันที่ว่า การช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี ความเป็นธรรม และสันติสุขในสังคม

หลักการสหกรณ์ (Cooperative Principles) คือ แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม เพื่อคุณค่าของสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่สำคัญรวม 7 ประการ กล่าวคือ

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง (Voluntary and Open Membership)

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Member Control)

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก (Member Economic Participation) มวล

หลักการที่ 4 การปกครองตนเอง และความเป็นอิสระ (Autonomy and Independence)

หลักการที่ 5 การศึกษาฝึกอบรม และสารสนเทศ (Education, Training and Information)

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ (Cooperation among Cooperatives) สหกรณ์พึง

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน (Concern for Community)

วิธีการสหกรณ์ (Cooperative Practices) คือ การนำหลักการสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรม ทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิกและชุมชน โดยไม่ละเลยหลักการธุรกิจที่ดี

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นประการแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ การจัดลำดับความสำคัญ การกำหนดความต้องการ และการเลือกนโยบายที่เกี่ยวข้อง

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) องค์ประกอบของโครงการซึ่งได้มาจากคำถามว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพ ต้องพิจารณาถึงการที่จะกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลที่เป็นประโยชน์ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้

ภริตี ลีภากรณ์ (2554) กล่าวว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ศาสนา ทักษะคิด ความเชื่อ ค่านิยม ความผูกพันในชุมชน ประสบการณ์การเป็นสมาชิกกลุ่ม ความรู้ ความเข้าใจ
2. ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและสังคม ได้แก่ วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ การติดต่อสื่อสาร
3. ปัจจัยทางโอกาส ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น นโยบายการเมืองการปกครอง การเปิดโอกาส

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทิพวัล มลิสแสง (2553) ศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดกระบี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดกระบี่ เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดกระบี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของสมาชิกภาคการเกษตรในจังหวัดกระบี่ พบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41- 50 ปี ศาสนาพุทธ จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา อาชีพเกษตรกรทำสวน รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน 50,000 บาท ระยะเวลาการเป็นสมาชิกมากกว่า 9 ปี สมาชิกสหกรณ์มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์และด้านการปฏิบัติการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า 1) ด้านการตัดสินใจโดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 2) ด้านการปฏิบัติการโดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การได้ร่วมลงทุนเป็นหุ้นหรือออมทรัพย์ไว้กับสหกรณ์ ได้นำผลิตภัณฑ์ที่สหกรณ์ผลิตขึ้นมาไปใช้หรือจำหน่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 3) ด้านผลประโยชน์ โดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การได้รับการส่งเสริมสวัสดิการในหมู่สมาชิกอย่างเป็นธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4) ด้านการประเมินผล โดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในทุก ๆ ด้าน มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง เช่น การประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ที่สหกรณ์จัดขึ้น การประเมินผลการทำงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เป็นต้น การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ในจังหวัดกระบี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ระดับการศึกษา รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกแตกต่างกัน แต่อายุ ศาสนา อาชีพ ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก มีระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ ไม่แตกต่างกัน ปัญหาอุปสรรคของสมาชิกต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ คือ

สหกรณ์ไม่มีความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขาดการติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิกด้วยกัน สมาชิกเข้าร่วมประชุมแต่ไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นในวาระการประชุมใหญ่ เป็นต้น

การออกแบบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non-Experimental Design) เป็นการวิจัยที่มีการศึกษาตามสภาพที่เป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่มีการจัดกระทำ หรือควบคุมตัวแปรใด ๆ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม แบบวิจัยตัดขวาง (Cross Sectional Studies) คือเป็นการเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียว โดยใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อจะนำเอาข้อมูลที่ได้หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อการตอบปัญหาในเรื่องการวิจัยหรือเรื่องที่ต้องการศึกษา โดยผู้วิจัยได้ศึกษาหาความรู้ ค้นคว้า ทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของงานวิจัย ที่แสดงให้เห็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการวิจัยในครั้งนี้ และนำไปสู่ขั้นตอนของการให้ความหมายของนิยามศัพท์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการสร้างแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนด โดยการตั้งข้อความในแบบสอบถามจะต้องเป็นคำถามที่มีความครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ใช้แบบสอบถามปลายปิด โดยผู้วิจัยมีตัวเลือกคำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เลือกตอบ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 6 ข้อ ประกอบด้วยคำถามในลักษณะเป็นคำถามปลายปิดแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียงแค่ 1 คำตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ซึ่งประกอบด้วย ความมั่นคงของสหกรณ์ ความน่าเชื่อถือของกรรมการดำเนินการ ความรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์ การให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ สถานที่ตั้งของสหกรณ์เหมาะสม เป็นแหล่งเงินทุน ความสะดวกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ ผลตอบแทนที่ได้รับ สวัสดิการ และการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ การเกษตรบางกะปิ จำกัด เป็นคำถามที่วัดระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ของสมาชิก มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 25 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1 ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์

1.2 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์เกษตรบางกะปิ จำกัด

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์เกษตรบางกะปิ จำกัด จำแนกตาม เพศ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการทดสอบ t-test

2.2 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์เกษตรบางกะปิ จำกัด จำแนกตาม อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปสู่การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD

2.3 ปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์เกษตรบางกะปิ จำกัด จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี สถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือน ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์อยู่ระหว่าง 11 - 20 ปี

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกโดยรวม มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในด้านเป็นแหล่งเงินทุน (กู้ยืม) สูงที่สุด

3. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด สรุปได้ว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สูงที่สุด เมื่อจำแนกตามรายด้านและรายข้อ ได้ดังนี้

3.1 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด มีระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ข้อการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการสูงสุด

3.2 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด มีระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ข้อการประชุมกลุ่มของสมาชิกสหกรณ์สูงสุด

3.3 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด มีระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ข้อการกู้เงินจากสหกรณ์สูงสุด

3.4 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด มีระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจ ด้านการควบคุมตรวจสอบของสมาชิก ข้อการควบคุมตรวจสอบด้านธุรกิจสินเชื่อ/เงินกู้ สูงที่สุด

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ สามารถสรุปการวิจัย ได้ดังนี้

4.1 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ที่มี เพศ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด โดยรวมต่างกัน

4.2 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ที่มี อายุ และสถานภาพ ต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด โดยรวมไม่ต่างกัน

5. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด สามารถสรุปการวิจัย ได้ดังนี้

5.1 ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกทุก ๆ ปัจจัย ได้แก่ ด้านความมั่นคงของสหกรณ์ ด้านความน่าเชื่อถือของกรรมการดำเนินการ ด้านความรู้สึกรับเป็นเจ้าของสหกรณ์ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ด้านสถานที่ตั้งของสหกรณ์เหมาะสม ด้านเป็นแหล่งเงินทุน (กู้ยืม) ด้านความสะดวกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ ด้านผลตอบแทนที่ได้รับ ด้านสวัสดิการ และด้านการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

อภิปรายผล

ผลการวิจัยระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด โดยภาพรวม มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ไม่ได้ดำเนินธุรกิจด้านการรวบรวมผลผลิตของสมาชิกหรือรับซื้อผลิตผลและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของสมาชิกรวมถึงธุรกิจด้านการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ซึ่งเป็นธุรกิจที่สหกรณ์จัดหาหรือจัดซื้อ เช่น เครื่องจักรกลการเกษตร วัสดุอุปกรณ์การเกษตร เคมีการเกษตร เครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตร น้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น เป็นต้น ซึ่งสินค้าที่สหกรณ์จำหน่ายอยู่ในปัจจุบันเป็นสินค้าอุปโภคบริโภคและอื่น ๆ ซึ่งอาจไม่ตรงตามความต้องการของสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนต์ปริยา ระวังศรี (2556) ศึกษา การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรวังน้ำเย็น จำกัด พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ ได้แก่ การเดินทางไม่สะดวก สินค้าหรือบริการของสหกรณ์ไม่ตรงตามความต้องการ สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการแก่สมาชิกไม่ครบตามความต้องการของสมาชิก การมีส่วนร่วมไม่เกิดประโยชน์โดยตรงกับสมาชิก และสมาชิกไม่มีเวลาเข้าร่วมในการดำเนินธุรกิจของ

2. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ สามารถสรุป ได้ดังนี้

2.1 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ ที่มีเพศต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัดโดยรวมต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าเพศชายเป็นเพศที่มีบุคลิกภาพที่เข้มแข็งหรือแข็งแรงกว่าเพศหญิง สามารถทำงานที่จะต้องใช้กำลังกายได้ดี จึงประกอบอาชีพเกษตรกรมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวัล มลิแสง (2553) ศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดกระบี่ พบว่า การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ในจังหวัดกระบี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ระดับการศึกษา รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกแตกต่างกัน

2.2 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ ที่มีอายุต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัดโดยรวมไม่ต่างกัน แสดงว่าอายุไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวัล มลิแสง (2553) ศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดกระบี่ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์นิคมในจังหวัดกระบี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ มีระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ ไม่แตกต่างกัน

2.3 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ ที่มีสถานภาพต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัดโดยรวมไม่ต่างกัน แสดงว่าสถานภาพไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ซึ่งผู้วิจัยมี

ความเห็นว่าสถานภาพของสมาชิก ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

2.4 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด โดยรวมต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนต์ปรียา ระวังศรี (2556) พบว่า การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ พบว่าแตกต่างกัน เมื่อรายได้ ระดับการศึกษา และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์แตกต่างกัน

2.5 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัดโดยรวมต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสน่ห์ สภาพันธ์ (2554) ศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์นิคมบาเจาะ จำกัด จังหวัดนราธิวาส พบว่า การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ พบว่า อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ แตกต่างกับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.6 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ ที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัดโดยรวมต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวัล มลิแสง (2553) ศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดกระบี่ พบว่า การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์นิคมในจังหวัดกระบี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกแตกต่างกัน

3. ศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ความมั่นคงของสหกรณ์ ความน่าเชื่อถือของกรรมการดำเนินการ ความรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์ การให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ สถานที่ตั้งของสหกรณ์เหมาะสม เป็นแหล่งเงินทุน (กู้ยืม) ความสะดวกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ ผลตอบแทนที่ได้รับ (เงินปันผล/เงินเฉลี่ยคืน)สวัสดิการ (เช่นค่ารักษาพยาบาล) และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ ที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด สามารถสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจในทุก ๆ ปัจจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญารัตน์ มาลัย (2558) ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรพร้าว อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจในภาพรวมมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิกอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมาชิกเห็นว่าการมีส่วนร่วมเกิดประโยชน์โดยตรงกับสมาชิก เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ ได้รับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำกว่าสถาบันการเงินภายนอก ชื้อขายสินค้าในราคา

ที่เป็นธรรม การบริการของเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสุภาพ มีความรู้ ให้คำปรึกษาแก่สมาชิกในทุกด้าน และให้บริการด้วยความรวดเร็ว อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ควรวางระบบให้สมาชิกขับเคลื่อนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น การให้อำนาจที่ประชุมกลุ่มคัดเลือกผู้สมัครเป็นสมาชิกใหม่ การจัดสวัสดิการแก่สมาชิก ฯลฯ ไม่เช่นนั้น สมาชิกจะเป็นแค่โครงร่างแต่ขาดบทบาทหน้าที่ และควรจัดโครงการหรือกิจกรรมการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วม และบทบาทอำนาจหน้าที่ของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีความเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ที่ทุกฝ่ายต้องเข้ามาร่วมเสนอแนะ ฟังความคิดเห็น ร่วมกันพัฒนาสหกรณ์

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ควรสร้างช่องทางในการติดต่อสื่อสาร และประสานงานกับสมาชิก พร้อมทั้งควรเร่งหาแนวทางสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณะกรรมการของสหกรณ์กับสมาชิก เพื่อลดช่องว่างระหว่างกัน และหากสหกรณ์มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกแล้ว สมาชิกย่อมให้ความร่วมมือต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งอาจส่งผลให้การดำเนินงานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างราบรื่น

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ สมาชิกของสหกรณ์ส่วนหนึ่งยังไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ซึ่งอาจเกิดจากช่องทางในการติดต่อสื่อสาร การประชาสัมพันธ์โครงการต่าง ๆ ของสหกรณ์ที่ไม่ทั่วถึง ดังนั้นสหกรณ์ จึงต้องมีการพัฒนาช่องทางในการติดต่อสื่อสารให้หลากหลาย เพื่อให้การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์มีปริมาณที่มาก

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ สหกรณ์ควรให้สมาชิกเข้ามาร่วมตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ ว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์หรือไม่ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในระดับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสหกรณ์เป็นอย่างมาก เพราะสมาชิกจะทำหน้าที่คอยเฝ้าระวังและเตือนภัยการดำเนินงาน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที

ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา ซึ่งการพัฒนาใด ๆ ก็ตามถ้าขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมแล้ว กิจกรรมหรือโครงการนั้น ๆ ก็ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและจะประสบความล้มเหลวในที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อให้ทราบรายละเอียดจากความคิดเห็นของสมาชิกมากยิ่งขึ้น จากการใช้มาตราประมาณค่าตามการวิจัยเชิงปริมาณ

2. ควรทำการวิจัยในประเด็นอื่น ๆ เช่น แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะที่ส่งผล

ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อนำไปวางแผนการดำเนินงานในแต่ละด้าน
ให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2552). ประกาศนายทะเบียน ว่าด้วยคุณค่าสหกรณ์ อุดมการณ์ หลักการ และ
วิธีการ สหกรณ์. กรุงเทพมหานคร.

กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2556). วาระแห่งชาติด้านการสหกรณ์ . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์ และจุฑาทิพย์ พหลภาคย์. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก
สหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่ภาคกลาง (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ทิพวัล มลิแสง. (2553). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่
(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ธัญญรัตน์ มาลัย. (2558). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการ ดำเนินธุรกิจของ
สหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด (การค้นคว้าอิสระ). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

พงษ์พันธ์ เอกอัครชัย. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ กรณีศึกษา
: สหกรณ์การเกษตรบ้านตาก จำกัด อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ภริดี ลีภากรณ์. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตควบคุมมลพิษ :
กรณีศึกษาชุมชนมาบชลูด อ.เมือง จ.ระยอง (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

มณปรียา ระวังศรี. (2556). การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรวังน้ำเย็น จำกัด.
(การค้นคว้าแบบอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เสน่ห์ สภาพันธ์. (2554). ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์นิคมบาเจาะ จำกัด
จังหวัดนราธิวาส. นราธิวาส.

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980). Rural development participation : Concept and
measure for project design implementation and evaluation : Rural
Development Committee Center for international Studies. New York: Cornell
University Press.